

Asia: VN/4142/2020

Oikeusapu- ja edunvalvontavirasto - selvitys perustamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kannatatteko Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamista ja nykyisistä oikeusapu- ja edunvalvontapiireistä luopumista?

Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry / Personalföreningen vid Justitieförvaltningen PJF rf kannattaa esitystä.

Toivottavaa olisi, että muutos yhtenäistää ja selkeyttää mahdollisimman paljon nykyistä organisaatiota ja parantaa henkilöstön toimintaympäristöä ja asiakkaille tarjottavaa palvelua. Tämän toteutuminen edellyttää luonnollisesti huolellista ja yhdessä henkilöstön kanssa tehtyä suunnittelua.

2. Miten arvioitte Oikeusapu- ja edunvalvontaviraston perustamisen ja piiriorganisaatiosta luopumisen vaikuttavan paikallisen, alueellisen tai valtakunnallisen sidosryhmäyhteistyön hoitamiseen?

Toivottavaa on, että uudistuksen toteuttamisessa edetään perustoiminto edellä. Perustehtävän tuloksekas ja tehokas hoitaminen edellyttää näkemyksemme mukaisesti myös kaikenlaisen ja -tasaisen sidosryhmäyhteistyön saumatonta käytännön toimintaa. Paikallistasolla tällä hetkellä joustavasti hoidettavien käytännön asioiden ratkaisutoimintojen kierrättäminen esimerkiksi periaatteellisista syistä keskusviraston kautta lienee jatkossakin tarpeetonta? Keskusviraston tulisi nimenomaisesti suuntautua valtakunnallisen tason tehtävien hoitoon sekä sektorin toimintaedellytyksiä parantavaan kehittämistyöhön.

3. Tulevatko erityisesti julkista oikeusapua koskevat esteellisyysperiaatteet turvatuiksi ehdotetussa virastorakenteessa?

Esteellisyyskysymykset ovat tulevassa virastorakenteessa merkittävässä roolissa. Jotta käytännön työ voi jatkua sujuvasti organisaatiomuutoksesta huolimatta, tämän selvittämiseen on syytä panostaa huolellisesti ennen uusimuotoisen toiminnon käynnistämistä. Esteellisyyksien poissulkeminen on joka tapauksessa varmistettava viimeistään virkamiehen toimesta, mutta kaikkien etu on, että tehtävä ei ainakaan lisääny muutoksen myötä.

4. Miten arvioitte viraston perustamisen vaikuttavan julkisen oikeusavun, yleisen edunvalvonnan sekä talous- ja velkaneuvonnan palveluiden saatavuuteen ja yhdenmukaisuuteen?

Nähdäksemme viraston perustamisella ei pitäisi olla vaikutuksia sektorin palveluiden saatavuuteen. Yhdenmukaisuuden varmistaminen yhteistyössä kentän kanssa tulee olla keskusviraston perustehtäviä, jotta hanke tulee perustelluksi.

5. Pidättekö ehdotettua viraston keskushallinnon organisaatorakennetta perusteltuna?

Keskushallinnon organisaatorakenteen tulee perustua todelliseen ja riittävästi juuri tälle sektorille harkittuun tarpeeseen. Johtamisjärjestelmän organisoinnin ei tule tapahtua kentän resurssien kustannuksella. Johtamisjärjestelmän perusteetonta paisuttamista tulee välttää. Keskushallinnon ja kentän yhteistyön saumattomuus ja selkeä tavoitehakuisuus tulee varmistaa minimissään yhteistoimintalaissa säädetyksi.

6. Pidättekö perusteltuna viraston keskushallinnon tehtävien hoitamista monipaikkaisesti ja verkostomaisesti?

Keskushallinnon tehtävien hoitaminen monipaikkaisesti ja verkostomaisesti on kannatettava ajatus, mikäli se organisoidaan ja henkilöstö resurssoidaan asianmukaisesti ja että tehtävien toteuttaminen ei aiheuta turhaa lisähallintotarvetta.

7. Muut selvitystä koskevat huomionne ?

Olemme seuranneet hallinnonaloilla tapahtuneita organisaatiomuutoksia tarkasti. Uudenlaisia rakenteita luotaessa kulloisenkin sektorin/viraston perustehtävät pysyvät useimmiten samoina ja asiakkaiden palvelun tulee jatkua keskeytyksettä. Olipa kyseessä tekniset tai organisatoriset uudistukset, työn toteuttamiseen ja onnistumisen mahdollistamiseen tarvitaan henkilöstö. Henkilöstö, jota on kuultu ja ennen kaikkea kuunneltu ja joka on saanut oikeasti vaikuttaa muutoksen toteuttamiseen. Henkilöstöä on oltava riittävästi ja sen hyvinvoinnin huolehtimisesta on varmistuttava huolella seurannalla -myös varsinaisen muutoksen jälkeen.

Huomio kiinnittyy sektorilla viime vuosina tapahtuneiden osin merkittävinkien organisaatiomuutosten määrään ja läheisyyteen. Muutosten määrä ja niihin sopeutuminen ei voi olla vaikuttamatta henkilöstön jaksamiseen. Jo tehtyjen muutosten kustannushyötyjen ja etenkin perusteluina käytettyjen koituneiden säästöjen todellinen määrä lienee todellisuudessa vielä pitkään negatiivinen tällaisessa muutostahdissa.

Ahonen Outi
Oikeushallinnon Henkilökunta OHK ry